

PRAWO PRASOWE

KOMENTARZ

Ewa Ferenc-Szydełko

4. wydanie

PRAKTYCZNE KOMENTARZE LEX

LEX

a Wolters Kluwer business

PRAWO PRASOWE

KOMENTARZ

Ewa Ferenc-Szydełko

4. wydanie

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

LEX

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2013

Stan prawny na 19 lipca 2013 r.

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne
Katarzyna Świerk-Bożek

Łamanie
Wolters Kluwer Polska

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

The logo for 'prawolubni' features the word in a stylized, lowercase font with a small heart above the 'i'. Below the text are two wavy horizontal lines.

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄZKI

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska SA, 2013

ISBN: 978-83-264-4401-2
4. wydanie

Wydane przez:
Wolters Kluwer Polska SA

Redakcja Książek
01-231 Warszawa, ul. Płocka 5a
tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe	13
Rozdział 1	
Przepisy ogólne	15
Art. 1. [Funkcje i cele prasy]	15
Art. 2. [Jednakowe traktowanie prasy]	31
Art. 3. [Zakaz ograniczania rozpowszechniania prasy]	37
Art. 3a. [Dostęp dziennikarzy do informacji publicznej]	39
Art. 4. [Obowiązek udzielenia informacji]	63
Art. 5. [Obywatelskie prawo udzielania informacji prasie]	75
Art. 6. [Obowiązek odpowiedzi na krytykę]	78
Art. 7. [Definicje terminów ustawy]	86
Art. 8. [Określenie wydawcy]	100
Art. 9. [Wyłączenia przedmiotowe z zakresu prawa prasowego]	103
Rozdział 2	
Prawa i obowiązki dziennikarzy	106
Art. 10. [Obowiązki dziennikarzy]	106
Art. 11. [Dziennikarskie prawo do informacji]	112

Art. 12.	[Staranność i rzetelność w działalności dziennikarskiej]	117
Art. 13.	[Ograniczenia wypowiedzi dziennikarskiej]	141
Art. 14.	[Autoryzacja i inne warunki publikacji wypowiedzi]	149
Art. 15.	[Tajemnica dziennikarska]	165
Art. 16.	[Zwolnienie od tajemnicy dziennikarskiej]	175
Rozdział 3		
Rada Prasowa		180
Art. 17.	[Organizacja Rady Prasowej]	180
Art. 18.	(skreślony).....	182
Rozdział 4		
Organizacja działalności prasowej		183
Art. 19.	(skreślony).....	183
Art. 20.	[Rejestracja dzienników i czasopism]	183
Art. 21.	[Odmowa rejestracji]	193
Art. 22.	[Zawieszenie wydawania dziennika lub czasopisma]	198
Art. 23.	[Ustanie warunków formalnych wydawania dziennika lub czasopisma]	198
Art. 23a.	[Wzór rejestru dzienników i czasopism]	200
Art. 24.	[Wyłączenia przedmiotowe rejestracji]	201
Art. 25.	[Redaktor naczelny]	202
Art. 26.	(skreślony).....	210
Art. 27.	[Stopka redakcyjna]	210
Art. 28–30.	(skreślone).....	211
Rozdział 5		
Sprostowanie		212
Art. 31.	(utracił moc).....	212
Art. 31a.	[Bezpłatna publikacja sprostowania]	212
Art. 32.	[Termin i miejsce publikacji sprostowania]	221
Art. 33.	[Powody odmowy opublikowania sprostowania]	229

Rozdział 6	
Komunikaty i ogłoszenia	234
Art. 34. [Publikacja komunikatu urzędowego, obwieszczenia, uchwał i zarządzeń, komunikatów zarządzania kryzysowego]	234
Art. 35. [Publikacja orzeczenia sądowego, ogłoszenia i listu gończego]	237
Art. 36. [Publikacja materiałów reklamowych]	240
Rozdział 7	
Odpowiedzialność prawna	254
Art. 37. [Zasady odpowiedzialności za naruszenie prawa prasowego]	254
Art. 37a. [Przypadek materiału prasowego]	257
Art. 37b. [Zawiadomienie o skazaniu]	259
Art. 38. [Odpowiedzialność cywilna autora, redaktora, wydawcy]	259
Art. 39. [Roszczenie o opublikowanie sprostowania lub odpowiedzi]	268
Art. 40. (skreślony).....	271
Art. 41. [Ochrona prawna krytyki, satyry i karykatury]	272
Art. 42. [Wyłączenie odpowiedzialności redaktora]	278
Art. 43. [Odpowiedzialność karna]	281
Art. 44. [Odpowiedzialność karna]	282
Art. 45. [Odpowiedzialność karna]	284
Art. 46. (utracił moc) (uchylony).....	285
Art. 47. [Odpowiedzialność karna]	285
Art. 48. [Odpowiedzialność karna]	286
Art. 49. [Odpowiedzialność karna]	287
Art. 49a. [Odpowiedzialność karna]	289
Rozdział 8	
Postępowanie w sprawach prasowych	291
Art. 50. [Postępowanie w sprawach prasowych]	291
Art. 51. (skreślony).....	292

Art. 52.	[Postępowanie sądowe]	292
Art. 53.	[Właściwość sądu powszechnego]	294
Art. 54.	[Właściwość sądu dziennikarskiego]	298
Art. 54a.	[Odszkodowanie od Skarbu Państwa]	299
Art. 54b.	[Zakres stosowania prawa prasowego]	300
Art. 54c.	[Tryb orzekania]	301
Rozdział 9		
Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe		
		303
Art. 55.	[Zmiana ustawy o wykonywaniu i organizacji rzemiosła]	303
Art. 56.	[Zmiana ustawy o wykonywaniu handlu oraz niektórych innych rodzajów działalności...]	303
Art. 57.	[Zmiana ustawy o kontroli publikacji i widowisk]	304
Art. 58.	[Przepis przejściowy]	305
Art. 59.	[Przepis przejściowy]	306
Art. 60.	[Uchylenie dotychczasowych przepisów]	307
Art. 61.	[<i>Vacatio legis</i> i wejście ustawy w życie]	307
Literatura		309
Akty prawne		315

WYKAZ SKRÓTÓW

Źródła prawa

- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- k.k. z 1969 r. – ustawa z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 13, poz. 94 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)

- k.w. – ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 482 z późn. zm.)
- p.p.s.a. – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.)
- pr. aut. – ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm.)
- pr. farm. – ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271 z późn. zm.)
- pr. pras. – ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24 z późn. zm.)
- p.w.p. – ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 z późn. zm.)
- r.o.z.r.p. – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji i zadań rzeczników prasowych w urzędach organów administracji rządowej (Dz. U. Nr 4, poz. 36)
- u.d.i.p. – ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.)
- u.g.w.s.w. – ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (tekst jedn.: Dz. U. z 2005 r. Nr 231, poz. 1965 z późn. zm.)
- u.o.a.n. – ustawa z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 z późn. zm.)

---

u.o.z.u.t.	–	ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55 z późn. zm.)
u.p.n.	–	ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.)
u.r.t.	–	ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 226 z późn. zm.)
u.w.t.p.a.	–	ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.)
u.z.n.k.	–	ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 z późn. zm.)

Czasopisma i zbiory orzecznictwa

Apel.-W-wa	–	Apelacja. Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie
KZS	–	Krakowskie Zeszyty Sądowe
ONSA	–	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
OSA	–	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSNAPiUS	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNKW	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa

OSNP	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	–	Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK	–	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
ZNUJ PWiOWI	–	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej

Inne

GIODO	–	Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
KRRiT	–	Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
NSA	–	Naczelny Sąd Administracyjny
SA	–	sąd apelacyjny
SN	–	Sąd Najwyższy
TK	–	Trybunał Konstytucyjny
WSA	–	wojewódzki sąd administracyjny

USTAWA

z dnia 26 stycznia 1984 r.

Prawo prasowe

(Dz. U. z 1984 r. Nr 5, poz. 24; zm.: Dz. U. z 1988 r. Nr 41, poz. 324; z 1989 r. Nr 34, poz. 187; z 1990 r. Nr 29, poz. 173; z 1991 r. Nr 100, poz. 442; z 1996 r. Nr 114, poz. 542; z 1997 r. Nr 88, poz. 554, Nr 121, poz. 770; z 1999 r. Nr 90, poz. 999; z 2001 r. Nr 112, poz. 1198; z 2002 r. Nr 153, poz. 1271; z 2004 r. Nr 111, poz. 1181; z 2005 r. Nr 39, poz. 377; z 2007 r. Nr 89, poz. 590; z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 235, poz. 1551; z 2011 r. Nr 85, poz. 459, Nr 156, poz. 934, Nr 205, poz. 1204, Nr 282, poz. 1660; z 2012 r. poz. 1136; z 2013 r. poz. 771)

Rozdział 1

PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1. [Funkcje i cele prasy]

Prasa, zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, korzysta z wolności wypowiedzi i urzeczywistnia prawo obywateli do ich rzetelnego informowania, jawności życia publicznego oraz kontroli i krytyki społecznej.

1. Pojęcie wolności

Wolność to kategoria filozoficzno-etyczna. Filozofia „rozważa warunki wolności, określa zakres i dziedzinę jej występowania, zestawia wolność z innymi wartościami”¹. Wolność definiowana jest jako „autonomia jednostki w wyborze przekonań oraz celów i środków postępowania”², która jednak „absolutna jest niemożliwa, gdyż oznaczałaby akceptację również działań przeciwko niej samej. Wolność nieograniczona jest absurdalna i wewnętrznie sprzeczna: jeśli uzna się, że wszystko wolno, to wolno także zaprzeczyć, że wszystko wolno”³.

---

¹ Z. Kuderowicz, „wolność” (w:) J. Hartman (red.), *Słownik filozofii*, Kraków 2004, s. 247.

² *Ibidem*.

³ *Ibidem*.

Pojęcie wolności było przedmiotem badań, dociekań, rozważań najwybitniejszych filozofów. John Locke (1632–1704), jeden z twórców myśli oświecenia, przyczynił się do ustalenia poglądów o społecznym wymiarze wolności. Wolność pojmowano wówczas jako prawo naturalne, a więc takie, które przysługuje każdej osobie ze względu na naturę ludzką, i postulowano zmiany społeczne w celu realizacji tego prawa. Treść prawa wolności obejmowała wówczas między innymi wolność sumienia, poznania i wypowiedzi⁴. Ten dorobek myśli oświeceniowej wszedł na trwałe do cywilizacji Europy.

Pojęcie wolności w wymiarze społecznym zostało znacznie wzbogacone w XIX w., zwłaszcza w filozofii niemieckiej. Według G.W.F. Hegla (1770–1831) optymalne warunki wolności stwarza państwo o ustroju monarchii konstytucyjnej i społeczeństwie obywatelskim, to znaczy regulującym stosunki międzyludzkie zgodnie z prawem cywilnym i gospodarką wolnorynkową. Ten wykształcony w XIX w. liberalizm przyznał „wolności priorytet wobec równości” i wąsko określił granice ingerencji państwa w działalność indywidualną⁵.

W okresie totalitaryzmów XX w. słowo „wolność” zagubiło swój sens ustrojowy; autorytarne władze, szermując hasłami powszechnego dobra, kontrolowały i niszczyły wolność jednostek.

Współcześnie, wśród licznych koncepcji wolności, dominuje postmodernizm, afirmujący pluralizm, zróżnicowanie, tolerancję ideową i obyczajową⁶. Neoliberalizm odróżnia wolność negatywną i wolność pozytywną. „Wolność negatywna wyznacza sferę działania jednostki poza kontrolą instytucji społecznych, ale aby zapobiec konfliktom, krzywdom i skrajnej nierówności, postuluje skojarzenie jej z poszanowaniem uniwersalnych praw człowieka”⁷. Z kolei wolność pozytywna to „spontaniczny wybór przekonań, zagrożony ze strony ideologicznego fundamentalizmu i monopolizacji idei, co wystąpiło w systemach totalitarnych. Wolność pozytywna powinna być nieodłączna od tolerancji i pluralizmu wartości, który nie

---

⁴ *Ibidem.*

⁵ *Ibidem.*

⁶ *Ibidem*, s. 248.

⁷ *Ibidem*, s. 249.

popada w dowolność i skrajny relatywizm, jeśli respektuje prawa człowieka”⁸.

2. Wolność prasy

Wolność prasy jest częścią pojęcia wolności. Państwo demokratyczne gwarantuje i respektuje wolność jako prawo obywatelskie i zarazem prawo człowieka. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.⁹ zapewnia wolność prasy i innych środków społecznego przekazu (art. 14). Oznacza to gwarancję swobody wypowiedzi w prasie, wolność od cenzury, nacisków politycznych, manipulacji ze względu na czyjeś jednostkowe interesy. Państwo, realizując zasady zapisane w Konstytucji, stoi na straży tych wartości.

Zasadę swobody wypowiedzi, poprzez którą realizuje się wolność prasy, zawiera art. 54 ust. 1 Konstytucji RP: „Każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji”. Zapis ten *de facto* skierowany jest przede wszystkim do dziennikarzy, ale za ich pośrednictwem ma służyć całemu społeczeństwu. Jacek Sobczak wyjątkowo celnie ujął tę sprawę słowami: „[...] wolność prasy została sformułowana i istnieje w interesie obywatela, a dziennikarz jest tylko depozytariuszem tej wartości”¹⁰.

Zasady wolności prasy i wolności wypowiedzi są umieszczone w aktach prawa międzynarodowego, między innymi w art. XIX Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, uchwalonej przez Zgromadzenie Narodów Zjednoczonych 10 grudnia 1948 r., oraz w art. 19 ust. 3 lit. a Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r.¹¹ Kwestię tę reguluje także art. 10 ust. 1 i 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r.¹², do której Polska przystąpiła w 1993 r. Standardy ochrony tych wartości nie są jednak w państwach europejskich

---

⁸ *Ibidem*.

⁹ Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.

¹⁰ J. Sobczak, *Prawo prasowe. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 735.

¹¹ Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167.

¹² Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.

Ewa Ferenc-Szydełko – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Uniwersytetu Opolskiego; kierownik Zakładu Prawa Własności Intelktualnej i Dóbr Niematerialnych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego; członek Komisji Prawa Autorskiego przy Ministrze Kultury i Sztuki w latach 1998–2001; członek-założyciel Polskiego Towarzystwa Naukowego Prawa Prasowego; opublikowała kilkadziesiąt prac z zakresu prawa własności intelektualnej.

■ Komentarz zawiera przystępną analizę prawną przepisów ustawy – Prawo prasowe z uwzględnieniem aktualnej wykładni, bogatego orzecznictwa i poglądów doktryny.

■ W kolejnym, czwartym wydaniu omówiono wszystkie zmiany ustawy, w tym istotne nowelizacje z lat 2012 i 2013 dotyczące sprostowania nieścisłej lub nieprawdziwej wiadomości zawartej w materiale prasowym oraz odpowiedzialności karnej za naruszenie przepisów tego aktu prawnego, a także postępowania w sprawach prasowych. Zmiany te, wciąż wywołujące wątpliwości, są po części odpowiedzią na postulaty i oczekiwania dziennikarzy i wydawców.

■ Publikacja jest adresowana do prawników, wydawców, redaktorów i rzeczników prasowych. Zainteresuje również studentów wydziałów prawa, administracji i dziennikarstwa pogłębiających swoją wiedzę w tej dziedzinie.

ISBN 978-83-264-4401-2

Cena 129 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01

zamowienia.książki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl